

tujih, naprednih deželah pridobili omiko. Ti pisatelji bavili so se osobito s prevajanjem iz zapadnih jezikov in časopisov. V tem času začele so se odpirati tiskarne tudi v Turčiji samej, a prejšnja dela so se tiskala v neturških deželah. Prvo slavjansko tiskarnico na bolgarskem zemljišči odprl je 1839. leta v Soloniku Teodozij, arhimandrit Sinajskega samostana, a žal, da je kmalu potem pogorela. 1840. leta osnoval je A. Damianov s pomočjo angleških misijonarjev bolgarsko tiskarnico v Smirni, kjer je živela kolonija bolgarskih trgovcev. Tam je od 1844. leta profesor Konst. Fotinov dajal na svitlo prvi bolgarski mesečnik s podobami „Ljuboslovie“. V Carigradu začeli so bolgarski tiskati v treh tiskarnicah 1843. leta.

Konst. Ognjanovič izdal je 1845. leta v Parizu prvi bolgarski almanah. Za njim so prišle na vrsto tudi gledališčne igre.

Velik napredek storila je književnost, odkar se je pojavil cerkveni prepir. V Carigradu ustrojili so bolgarski trgovci in pisatelji 1856. leta literarno društvo pod naslovom „Bulgarska narodna knjižnica“. V njihovem časopisu „Bulgarska knjižica“ dobila je literatura prvokrat svoje središče. Na veliko škodo je to društvo kmalu prenehalo. Še-le 1869. leta posrečilo se je nekojim mladim možem ustrojiti novo jednako društvo v Braili z imenom „Bulgarsko književno družestvo“. Rodoljubni bolgarski trgovci podpisali so za to društvo kapital 200.000 frankov. Za predsednika se je izbral prof. Drinov; za tajnika Vasil D. Stojanov iz Žerovna. Od 1870. leta izdava društvo svoje „Periodičesko spisanje“.

„Kraljevič Marko u narodnih pjesmah.“

Pod tem naslovom je prišla v Zagrebu, v knjigarni Lavoslava Hártmana na knjiga na svitlo, ki obseza 62 narodnih srbskih in hrvatskih pripovednih pesnij o kraljeviči Marku. Izdajatelj Ivan Filipović dodaje 470 strani obsežnej knjižici predgovor, a na konci tolmači menj znane besede, zlasti iz turškega v srbski jezik sprejete. Knjižica velja samo 90 kr. in mi jo priporočamo mladim slovenskim prijateljem posebno živo.

Tožbe so pri nas več kot navadne, kakó zelo smo Slovenci vsled tisočletne zgodovinske odvisnosti od Germanov duševno raznarodeni. Mi teh tožb, dasi so opravičene, nečemo pomnoževati, ker menimo, da je koristneje delati na tó, kakó bi za bodoče popravilo se, kar je zlega iz preteklosti, nego li z golimi tožbami pesimizem buditi in njega sprem-

ljevalko nedelavnost podpirati. Mi glejmo, da slovanski značaj, kolikor smo ga ohranili, v literaturi razvijemo, a poleg tega se učimo slovenskega duha zlasti od najbližnjih svojih sorodnikov družih Slovanov, stare in nove dobe. In v tem oziru kaj je večjega, kaj divnejšega nego so srbske ali hrvatske narodne pesni!

Pa kako žalostno sramotno malo so pri nas v originalu znane! Mnogo je omikanih Slovencev, ki vedó o krasnih srbskih narodnih pesnih le po kacem posameznem prevodu ali morda le iz „Talvija“. Mnogo je narodnjakov, ki so navdušeni za literarno zvezo s Hrvati, ali da bi se bili kedaj potrudili dobiti in čitati to kar je največje, kar je nepresežno v jugoslovanskej literaturi, srbske (hrvatske) narodne pesni, — ne, tega ne! In vendar je uže pred osemnajstimi leti pisal znan slovensk pisatelj, da ne bi nobeden Slovenec smel prej peresa v roke jemati, predno ni poleg drugega potrebnega tudi srbsko narodno poezijo proučil.

Ni častno za nas Slovence, a res je pa, da je mnogega zaviralo v čitanji srbskih narodnih pesnij to, ker so bile v cirilici tiskane. Naše iz šol in vsakdanjega življenja le na latinico in gotico navajeno oko se teško oprijemlje cirilice, ki se je v mladosti ne učimo.

Zagrebsko gori omenjeno izdanje onih krasnih srbskih narodnih pesnij, ki pojó o narodnem junaku kraljeviči Marku, tiskano je z našimi latinskimi črkami, torej se lahko čita vsacemu Slovenceu, če tudi cirilici ni prijatelj.

Narodne pesni o kraljeviči Marku, poleg Kosovskih najlepše pripovedne, razvrstene so v tej zbirki tako, da se dobi slika celega življenja Markovega in cela podoba narodnega junaka, podoba jugoslovanskega junaka, simpatičnega možá silne telesne kreposti in izborne hrabrosti, a nežne čudi, kakor dete gledé dobrega srca, poleg tega pa veseljaka, ki poleg teške/topuznice nosi tuluminu vina, ki ga rad in obilo pije „te pri svakom veselju niza krasne zdravice uz čašu vina.“ J — č.

Ruski jezik na balkanskem polotoku.

Od nekdanj študiralo je mnogo mladih Srbov in Bolgarov v Rusiji, ki so ondu svoje nauke završivši vračali se v svojo domovino. Na velikih šolah v Kijevu, St. Peterburgu, Moskvi in Odesi nahajal si vsako leto mnogo mladih mož iz jugoslovanskih dežel, osobito mnogo svečenikov srbskih na duhovnej akademiji kijevskej. Od poslednje rusko-turške vojue